

A TOTA VELA

Autora: Cristina Tallada Montfuleda
Correu: ctallada@xtec.cat
IES S'Agulla

ÍNDEX

1. Introducció.....	pàg. 3
2. Objectius generals.....	pàg. 3
3. Objectius competencials.....	pàg. 3
Àmbit lingüístic i social	
Àmbit científic i tecnològic	
Àmbit pràctic	
4. Continguts mínims per matèries.....	pàg. 4
Llengua catalana i castellana	
Ciències de la naturalesa	
Tecnologia	
Ciències socials	
Matemàtiques	
Visual i plàstica	
Educació física	
5. Competències transversals.....	pàg. 5
Competència comunicativa lingüística i audiovisual	
Competència artística i cultural	
Competència digital i tractament de la informació	
Competència matemàtica	
Competència d'aprendre a aprendre	
Competència d'autonomia i iniciativa personal	
Competència en el coneixement i la interacció en el món físic	
Competència social i ciutadana	
6. Temporalització.....	pàg. 6
7. Activitats d'aprenentatge.....	pàg. 6
7.1 Activitats amb continguts específics de les matèries instrumentals	
7.2 Activitats amb continguts específics de l'àmbit emocional	
7.3 Activitats amb continguts específics de l'àmbit acadèmic i laboral	
8. Metodologia.....	pàg. 11
9. Avaluació.....	pàg. 11
9.1 Avaluació inicial	
9.2 Avaluació final	
10. Bibliografia, recursos didàctics, ús de les TIC.....	pàg. 13

1. Introducció

El projecte es mou a l'entorn del curs de vela que es realitza durant una setmana del mes de juny. La idea és que la setmana anterior, tot els continguts i activitats que es realitzen a les diferents àrees estiguin relacionades amb el mar i el seu entorn, de manera que, una vegada iniciada l'activitat de vela, el bagatge adquirit ajudi els alumnes a entendre-la, a aprofitar-la i a gaudir-la més.

Això passa per conèixer i aprofundir també en la tradició marinera de la vila que posteriorment va anar-se deixant de banda enfront del desenvolupament del turisme. Fins a dia d'avui en què ambdues coexisteixen i es complementen.

2. Objectius generals

Conèixer l'organització social, política, econòmica i cultural generada a l'entorn del mar.

Desenvolupar habilitats bàsiques de l'esport de la vela.

Mostrar habilitats i actituds de respecte i de treball en equip.

3. Objectius competencials

Àmbit lingüístic i social

Comprendre, interaccionar i expressar-se tant oralment com escrita.

Analitzar i interpretar la interacció que es produeix entre l'entorn i l'activitat humana.

Àmbit científic i tecnològic

Utilitzar conceptes i estratègies pròpies del treball científic.

Valorar la importància de la ciència i la tecnologia per satisfer les necessitats humanes.

Àmbit pràctic

Conèixer l'activitat física requerida en l'esport de la vela.

Practicar diferents activitats afavoridores de l'execució de l'esport de la vela.

4. Continguts mínims per matèries

Llengua catalana i castellana

Estudi del vocabulari temàtic bàsic de l'entorn marí.

Lectura i comparació de textos d'autors locals.

Ciències de la naturalesa

L'entorn marí local i les seves característiques.

L'evolució de l'entorn marí més proper.

La conservació del medi.

Tecnologia

Obtenció d'informació: recull de dades utilitzant mitjans informàtics i telemàtics.

Elaboració de la memòria final del projecte utilitzant mitjans informàtics.

Ciències socials

La realitat històrica i social del municipi.

La situació geogràfica del municipi.

Matemàtiques

Apliació de procediments matemàtics per a calcular diferents percentatges (quantitat de pesca, nombre d'embarcacions).

Visual i plàstica

Estudi dels tipus d'embarcacions.

Educació física

Tècniques posturals de l'esport de la vela.

Organització d'elements (cordatge, timó...) de l'esport de la vela.

Tècniques bàsiques de socorrisme.

5. Competències transversals

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Aquesta competència sorgeix com a element vertebrador de tot el projecte. El fet de saber rebre i comunicar oralment i per escrit la informació és clau en qualsevol procés d'aprenentatge.

Per tant, s'afavorirà la creació de situacions comunicatives que impliquin l'ús d'habilitats d'organització i d'autorregulació del coneixement.

Competència artística i cultural

Potenciarem aquesta competència mitjançant el coneixement i la valoració de les diferents manifestacions culturals i tradicionals de la nostra vila.

És a dir, considerant el patrimoni local com a font d'enriquiment.

Competència digital i tractament de la informació

La utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació s'utilitzaran com a element essencial per accedir a diferents informacions. Sempre vetllant per saber optimitzar el coneixement de les habilitats tecnològiques bàsiques.

Competència matemàtica

Utilitzarem les operacions bàsiques matemàtiques per a interpretar diferents tipus d'informació.

Això implicarà potenciar una predisposició favorable, de progressiva seguretat i confiança envers la informació i les situacions (problemes, incògnites, etc.) que contenen elements matemàtics.

Competència d'aprendre a aprendre

Promoure la capacitat de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats, és bàsic per a adquirir una consciència prou clara de les pròpies capacitats.

Això és el que potenciarem desenvolupant principalment les capacitats físiques –però també les intel·lectuals i emocionals– per a poder finalitzar el projecte amb èxit.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

Com a complement de les altres competències, el fet de saber administrar-se el propi esforç és clau per a adquirir consciència de les nostres capacitats.

En el projecte valorarem el desenvolupament de les competències emocionals. D'una banda, adreçades a un mateix, i de l'altra, adreçades als companys (l'empatia, l'escolta, el diàleg i la presa de decisions fonamentalment).

Competència en el coneixement i la interacció en el món físic

Una de les més treballades al nostre projecte perquè coneixerem l'entorn més proper.

Coneixerem més a fons l'entorn social i natural i, en conseqüència, parlarem de diferents modes de vida generats a la nostra vila.

Competència social i ciutadana

Treballarem, sempre que les activitats ens ho permetin, de forma cooperativa i flexible. Per a raonar i comprendre tots plegats, la realitat social més propera, les maneres d'organització i, per extensió, adquirir consciència dels valors del nostre entorn.

6. Temporalització

Es farà la setmana anterior a la pràctica de la vela. La idea és que duri una setmana en la qual tot el que es plantegi tingui a veure en major o menor mesura amb el mar i la nostra població.

7. Activitats d'aprenentatge**7.1 Activitats amb continguts específics de les matèries instrumentals****Llengua catalana i castellana**

- Confecció d'un glossari bàsic de termes de l'entorn marí.

Per tal de poder portar a terme aquesta primera activitat amb èxit, s'utilitzarà el llibre d'Enric Ballesteros: L'entorn marí de Tossa de Mar, Lloret de Mar i Blanes, on s'analitza l'entorn i el patrimoni d'aquesta àrea natural, i se n'estreuran els conceptes més importants que formaran part del nostre glossari.

- Estudi de diferents textos d'autors locals (lectura, trets comuns, opinió).

Parlarem bàsicament de tres dels autors més coneguts de la nostra població: Joaquim Ruyra (encara que gironí, les seves arrels maternes blanenques el fan estar en contacte permanent amb la nostra població), Roser Ametlla i mossèn Jaume Reixach.

A més destacarem altres autors que s'han inspirat i/o que han viscut a la nostra vila, és el cas de l'escriptor Néstor Luján, de l'historiador Jesús Crous i també de l'escriptor Roberto Bolaño.

Ciències de la naturalesa

- Estudi de l'entorn marí local.

S'utilitzarà el mateix material, el llibre abans esmentat de l'entorn marí, per a conèixer les característiques d'aquest entorn. En aquest estudi es farà un especial èmfasi en la meteorologia, aspecte clau a tenir en compte a l'hora de posar-nos a practicar la vela o qualsevol altra activitat al mar.

Tecnologia

- Cerca d'informació a internet de fotos aèries i mapes de Blanes. Es tracta d'aconseguir reconèixer i localitzar l'emplaçament geogràfic del nostre municipi i del seu entorn marí (cales, port).

- Realització de la memòria final del projecte "A tota vela". Com a cloenda del projecte caldrà fer una memòria individual de tots els aspectes tractats. Utilitzant l'ordinador per a redactar-lo i tot seguint un guió que facilitarà i unificarà els diferents treballs, es permetrà d'incloure-hi fotografies, entrevistes o d'altres materials recollits al llarg dels dies.

Ciències socials

- Recollida d'informació sobre la realitat geogràfica, històrica i social del municipi. El pescador Albert Ros i Coll, un gran coneixedor de la realitat local i col·laborador de la revista Actual (de Blanes, Lloret de Mar i Palafolls) s'encarregarà de fer-nos una xerrada on ens transmetrà els seus coneixements de la realitat geogràfica, històrica i social del nostre municipi. Posant èmfasi en el fet que la situació geogràfica ha marcat la seva evolució històrica i social.

A més, ens parlarà de les pautes de comportament ambiental, és a dir, de les directrius que marca l'ens públic de Ports de la Generalitat en matèria mediambiental pel que fa al: consum d'aigua, consum i ús d'energia elèctrica, abocaments i aigües residuals, residus, càrrega de combustibles, emissions atmosfèriques i soroll.

Matemàtiques

- Càlcul del nombre d'embarcacions i nombre de captures de pesca. Farem una visita al port de Blanes per a recollir dades sobre les embarcacions i les captures per al seu posterior tractament. A més l'alumnat es podrà familiaritzar amb l'entorn on la setmana següent realitzarà el curs de vela.

Visual i plàstica

- Realització de l'esbós d'una embarcació. Al mateix temps que fem un recull de dades per a la classe de matemàtiques, el dia de la sortida al port de Blanes també farem un recull fotogràfic dels diferents tipus d'embarcacions amb les quals realitzarem la vela: optimist, raqueros, "panxitos", 420 i estels. Posteriorment, cada alumne triarà una embarcació de la qual en farà un dibuix acurat a partir del material recollit.

Educació física

- Qüestionari inicial.

A continuació de la reflexió inicial, es passarà a contestar el qüestionari previ a l'activitat. Per a valorar aspectes tan importants com: la capacitat de treball en equip, la iniciativa, la capacitat d'organització, les habilitats de comunicació i la responsabilitat.

- Pràctiques de diferents tècniques bàsiques per a la realització del curs de vela: de socorrisme, d'elements diversos (cordatge, vela, timó...) i de posturals.

En David Ubach, monitor de vela del Club Vela Blanes, ens farà unes sessions on combinant aspectes teòrics amb aspectes més pràctics ens "posarà a punt" per al nostre primer contacte marí.

7.2 Activitats amb continguts específics de l'àmbit emocional

- Reflexió inicial.

Un vegada explicada l'activitat de vela que s'iniciarà en breu, es tracta que els alumnes verbalitzin com se senten. És possible que s'engresquin, però també és possible que dubtin de les seves capacitats o que no ho vegin clar.

Es tracta de prendre consciència de com es senten en aquest moment previ.

- Visualització dels paisatges i les expressions.

Per a poder realitzar la segona activitat de visual i plàstica, abans haurem passat un power point on es veuen diferents imatges de paisatges i diferents imatges d'actors expressant sentiments.

Es tracta de visualitzar-lo i fer-nos conscients de la relació existent entre paisatges i expressions facials, com per exemple una tempesta i una persona molt enfadada, un sol radiant i una persona contenta... (posteriorment es treballaran en un dibuix).

- Debat sobre l'evolució de l'entorn marí i la seva conservació.

El debat s'obrirà a partir de les nocions rebudes respecte del funcionament i de l'evolució de la nostra població i enllaçant-ho amb la creixent preocupació mediambiental i de sostenibilitat.

- Fer una redacció d'opinió.

Per mitjà dels elements transmesos per l'Albert Ros, les seves vivències i sobretot com ho transmet, fer una redacció. L'èmfasi es posarà en valorar la seva explicació no des d'una vessant teòrica sinó des d'una vessant més pràctica.

No tant què els ha dit sinó com els ho ha dit (ressaltant la importància de realitzar a la vida quelcom satisfactori, que la feina més que ser un deure és un dret i que si triem –o tenim la sort de poder triar- el que volem fer en un futur i ho fem en un entorn que ens estimem, en gaudirem molt).

- Debat d'opinió.

El cas és que la xerrada del senyor Albert Ros, ens dóna molts recursos per a treballar. El debat girarà a l'entorn dels sentiments i les emocions que ens ha transmès, bàsicament la seva actitud positiva davant la vida.

Ell es troba a gust al seu poble, se l'estima, s'estima també la seva feina i això ho sap transmetre d'una manera molt propera.

Les idees a treballar: ser positiu, com transmetre els sentiments i les vivències, necessitat de trobar-se a gust amb el que es fa i tenir motivació, il·lusió i interès.

- Dibuixo els meus sentiments.

Podem posar un color a cada sentiment i emoció que experimentem? Com ens sentim quan estem enrabats? Amb quin color l'identificaríem? Com ens sentim quan estem tranquils? Amb quin color l'identificaríem?

Si els estats d'ànim, els sentiments i les emocions es poden "traduir" en colors, quin color ets en aquest moment? Explica-ho.

- Tècniques de relaxació i concentració.

Quan realitzem el nostre "bateig de mar" tan important serà controlar la nostra part física (moviments, coordinació...) com la nostra part mental i anímica (concentració, prioritització d'accions a realitzar...). En aquesta activitat treballarem aquest segon aspecte per tal de trobar l'equilibri necessari entre ambdues.

- Les possibilitats d'èxit.

Aquesta activitat pretén donar a conèixer les dificultats que sovint ens podem trobar al mar.

Tot i haver previst un seguit de variables: embarcació, equipament, ruta, meteorologia, estat de la mar... les condicions són canviant i, cal tenir en compte que una altra embarcació que no respecti l'espai, un possible canvi en la direcció del vent o qualsevol altre element imprevist pot fer que la nostra sortida sigui un fracàs.

Hem de ser conscients que per molt que ens preparem, no ho podem controlar tot i, en part, així ens podem sentir insegurs però també és on rau una gran dosi d'aventura.

- Les relacions amb els altres.

Perquè les relacions amb els altres companys siguin profitoses en benefici de l'activitat cal vigilar: que les nostres relacions s'esdevinguin en un "terreny" de confiança i satisfacció mútues i que puguem expressar-nos de manera sincera sense fer mal els altres.

Aquesta activitat ens ha de fer més conscients que la satisfacció en les relacions interpersonals passa per una bona gestió de les actituds que prenem, així doncs, cal reconèixer-les i verbalitzar-les per tal de poder-les gestionar positivament.

- Tècniques d'autocontrol.

Explicarem diverses tècniques d'autocontrol que utilitzen els esportistes a l'hora de preparar-se per una prova.

Com a cloenda de tot el que s'ha parlat anteriorment, aquesta darrera activitat vol remarcar la idea que si ens preparem, si tenim clar l'objectiu a treballar i, sobretot, si som positius, la nostra actuació pel que fa a la vela (i per extensió a la resta d'activitats que ens plantejem) serà coherent i profitosa.

7.3 Activitats amb continguts específics de l'àmbit acadèmic i laboral

- Reflexió sobre la possibilitat de tenir feines relacionades amb el mar. Fer-los valorar la possibilitat de treballar en alguna de les feines relacionades amb el mar que hem anat veient la llarg de la setmana.

- L'organigrama del sistema educatiu. Es tracta de visualitzar una presentació mitjançant la pantalla digital on es treballarà l'organigrama del nostre sistema educatiu que, si bé en l'etapa obligatòria tothom el té clar, en la postobligatòria ja apareixen molts dubtes. I és en aquest punt on ara es troben i a partir de qual s'obre un àmpli ventall de possibilitats al seu davant.

- Tastet de webs. Connectar-se a diferents pàgines web per poder veure el munt d'informació de recursos sobre orientació acadèmica i laboral que tenen al seu abast.

- El món dóna moltes voltes. Un professor de l'institut serà l'encarregat de fer-nos la xerrada de la seva vida professional que ha anat acompanyada d'un seguit d'ocupacions diverses a llarg dels 25 anys que fa que treballa. Serà la feina de professor la definitiva en la seva vida?

- Dubto! Després de la xerrada del professor de tecnologia de l'institut en farem una valoració. El fet de plantejar-nos dubtes no ha de tenir connotacions negatives i, en el cas exposat, és evident que això l'ha afavorit. Ha conegut un munt de gent i de situacions laborals diverses, fent que adquireixi un bagatge positiu que enriqueix la seva actual ocupació.

- Test d'interessos i d'aptituds. Després de contestar el test i a partir de les respostes donades, valorar-ne el resultat. Aquest serà una informació a tenir en compte posteriorment a l'hora de decidir cap a on s'encaminaran.

- Tu com ho veus? Aquesta activitat consisteix en veure que no sempre el que volem estudiar concorda amb el que nosaltres realment som capaços de realitzar. Mitjançant una graella de dues columnes, on introduïrem les dades del test realitzat anteriorment a tot l'alumnat i les expectatives de futur de cadascú –tot mantenint-ne l'anonimat-, farem una valoració oral de cada cas prenent per referència la correspondència o no entre aquests dos paràmetres.

- Catàleg d'ocupacions

Es tracta que els alumnes realitzin un llistat de les ocupacions (més d'1 i menys de 7) que els semblin interessants i, una vegada fet això, que facin el seu propi itinerari per a arribar-hi. Amb això es vol que prenguin consciència de l'esforç que comporta el que volen estudiar i si realment estan disposats a fer-lo.

- I després què?

Cal ser conscients també que una part del nostre èxit acadèmic rau en la sortida laboral posterior. Estaria bé tenir en compte les previsions de futures places a cobrir i les ocupacions de difícil cobertura que, en cas de dubte podria fer decantar la seva elecció en un sentit o un altre.

- Opinió escrita de les activitats d'orientació acadèmica i laboral.

Cada alumne/a, una vegada realitzades totes les activitats d'orientació acadèmica i laboral anteriors, farà una valoració personal per escrit del grau d'utilitat de tota la informació rebuda.

8. Metodologia

La metodologia que s'aplica en el projecte, es basa en combinar el treball a l'aula i a l'exterior. Aquesta doble via d'entrada de coneixements, una de més teòrica i l'altra de caire més pràctic i vivencial, afavorirà que la motivació de l'alumnat es mantingui al llarg dels dies.

Es tractarà en tot moment de trobar l'equilibri entre les activitats intel·lectuals i les activitats pràctiques.

Les característiques del projecte afavoreixen el treball en diferents espais de l'institut i de fora de l'institut, i això fa que no hi hagi lloc per a la monotonia i si per a l'assimilació i l'aprenentatge dels continguts proposats.

Les activitats proposades, gràcies a la seva diversitat, permeten tant el treball individualitzat com en petits grups, això afavorirà que es puguin atendre millor les diferents velocitats d'aprenentatge de l'alumnat i, en conseqüència que arribin a assolir els objectius que el projecte planteja.

9. Avaluació

9.1 Avaluació inicial

L'alumnat de l'IES té un ventall molt àmpli de procedència: molts dels nostres alumnes són nous, d'arrels diverses i de cultures diverses, amb més o menys temps de vida a la població, a Catalunya o a Espanya.

Tenint en compte aquest fet, l'avaluació inicial es realitzarà per mitjà d'un test elaborat en base als continguts que posteriorment es treballaran en el projecte.

Previsiblement, l'alumnat resident a Blanes, que ja ha cursat la primària en algun dels CEIP de la població, no tindrà massa dificultats en contestar-lo (fins i tot és possible que ja s'hagin iniciat en el món de la vela), en canvi, és de preveure una manca de coneixements per part de la resta d'alumnat, cosa que a la fi del projecte "A tota vela" esperem s'hagi solventat.

9.2 Avaluació final

Pretenem estimular una actitud reflexiva i oberta de l'alumnat, per tal de copsar la seva responsabilitat envers els aprenentatges així com la seva progressió personal.

Totes les àrees del coneixement implicades en el projecte avaluaran les activitats proposades en cada cas i, per a cadascuna d'elles, el professor/a encarregat/ada de l'àrea valorarà quina eina emprarà per tal que l'avaluació sigui acurada i precisa.

A més hi ha uns aprenentatges fonamentals que es treballen de manera conjunta en totes les àrees.

Per aquests aprenentatges més generals caldrà que l'alumnat ompli unes graelles d'autoavaluació i també, caldrà que el professorat implicat en faci una valoració i reflexió conjunta, aquests són:

L'assistència, el comportament, el treball individual i grupal, el procés de treball, la interacció amb la resta dels companys, és a dir, el grau d'implicació de l'alumne/a amb el projecte "A tota vela".

Una vegada recollida tota la informació -tant de les activitats concretes de cada àrea com de l'autoavaluació de l'alumnat i de la valoració del professorat- tindrem elements suficients per a modificar, si s'escau, el projecte per tal de millorar-lo en successives edicions.

El cas és que aquest projecte està pensat per a desenvolupar-lo amb els alumnes de l'aula oberta, encara que en funció del seu èxit, el curs vinent es pot fer de més llarga durada i també pot fer-se extensiu a la resta d'alumnat de l'aula ordinària que realitza el curs de vela.

10. Bibliografia, recursos didàctics, ús de les TIC

Els continguts a treballar es troben en diferents formats. Pel que fa als llibres, utilitzarem bàsicament aquests que es citen a continuació i que seran consultats tant pel professorat a l'hora de preparar les activitats de la seva especialitat com per l'alumnat si s'escau i l'activitat ho requereix:

- Ametlla, Roser: La línia. La Magrana. Barcelona: 2005.
- Ballesteros, Enric: L'entorn marí de Tossa de Mar, Lloret de Mar i Blanes. (L'autor n'és el mateix editor). Girona:2004.
- Bolaño, Roberto: 2666. Ed. Anagrama. Barcelona: 2004.
- Crous, Jesús: Blanes: Cronologia històrica segle III a.c- segle XX. Diputació de Girona. Girona: 1.994.
- Luján, Néstor: Los espejos paralelos. Ed. Planeta. Barcelona: 1.991.
- Reixach, Mossèn Jaume: Déu a peu de pàgina. Diputació de Girona. Girona: 2004.
- Revista ACTUAL (de Blanes, Lloret de Mar i Palafolls). Blanes.1.995.
- Revista BLANDA (publicació de l'arxiu municipal de Blanes). Blanes. 1.997.
- Ruyra, Joaquim: Marines i boscatges. Ed. 62. Barcelona: 2005.

En referència als webs utilitzats, val a dir que es seguirà la mateixa dinàmica que amb els llibres, aquests webs doncs, seran de consulta obligada pels professors/es implicats i en funció de l'activitat també ho seran pels alumnes:

- <http://maps.google.es/>
- <http://images.google.es/images?q=paisatges%20blanes&um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wi>
- <http://www.blanes.net/>
- <http://www.cvblanes.cat/escola/escola.htm>
- http://www.meteocat.com/mediamb_xemec/servmet/index.html
- <http://www.edu365.cat/estudiar/organigrama/index.htm>
- http://www.xtec.cat/~mlluelle/ao/orientacio_escolar.htm
- http://www.xtec.cat/~mlluelle/ao/orientacio_laboral.htm
- <http://www.barcelonactiva.cat/barcelonactiva/cat/>

